

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут економіки і права
Кафедра туризму і готельно-ресторанної справи

ТУРИЗМ І ГОСТИННІСТЬ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали VII Міжнародної
науково-практичної конференції*

18 травня 2023 р., м. Черкаси

ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
Навчально-науковий інститут економіки і права
Кафедра туризму і готельно-ресторанної справи

Черкаська обласна державна адміністрація
Університет Грінвіча (Велика Британія)
Яський державний університет ім. А.Й. Кузи (Румунія)
Празький університетський коледж (Чехія)
ISMA Вища школа менеджменту інформаційних систем м.Рига (Латвія)
Гуманітарно-природничий університет імені Яна Длугоша в Ченстохові (Польща)
Державний Університет ім. А. Руссо (Молдова)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»
Уманський національний університет садівництва
Національний університет біоресурсів і природокористування України

ТУРИЗМ І ГОСТИННІСТЬ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали VII Міжнародної
науково-практичної конференції*

(18 травня 2023 р., м. Черкаси)

Черкаси
Видавець Юлія Чабаненко
2023

УДК 338.48:33214

ББК 65.43

Т 88

Рецензент: **Семикіна М. В.**, професор кафедри економіки та підприємництва, Центральноукраїнський національний технічний університет (м. Кропивницький), доктор економічних наук, професор

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 10 від 11 травня 2023 року)*

Відповідальні за випуск Красномоєць В. А., Пасека С. Р.

Т 88 Туризм і гостинність: стан, проблеми, перспективи : матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф. (18 травня 2023 р., м. Черкаси). – Черкаси : Вид-ць Юлія Чабаненко, 2023. – 213 с.

У збірнику представлені статті вчених, молодих дослідників, представників туристського бізнесу, присвячені теоретичним і прикладним питанням туризму і гостинності, маркетингу та менеджменту у сфері туризму і гостинності, економічним проблемам у розвитку туризму і готельно-ресторанного бізнесу, професійному розвитку персоналу і корпоративній культурі, формуванню соціального капіталу у сфері туризму та готельно-ресторанного бізнесу, інфраструктурі туризму, аспектам конкурентоспроможності підприємств туристичної галузі, розвитку окремих видів туризму, організації дозвілля та відпочинку туристів, міжнародному співробітництву в галузі туризму.

Усі матеріали надруковано у авторській редакції. Відповідальність за зміст публікації покладено на авторів.

ББК 65.43
© ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2023

2. Тараненко Н. Г. Розвиток туризму в сучасних умовах: реалії та перспективи. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2022/92.pdf (дата звернення: 07.10.2020)

3. Щербакова Н.О. Стан туристичної галузі України та процес її відтворення в післявоєнний період. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1353>. (дата звернення: 07.05.2023)

4. Дробиш Л. Туристична галузь України в умовах глобалізації: проблеми та пріоритети розвитку / Людмила Дробиш. *Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності* : зб. тез. III Міжнар. наук.- практ. конф. (06 жовт. 2022 р.). – Львів : ЛДУФК імені Івана Боберського, 2022. С. 246-248.

5. Торік сума туристичного збору в Україні скоротилася на 24 %. [Електронний ресурс]. URL: https://lb.ua/economics/2023/03/23/549786_torik_suma_turistichnogo_zboru.html (дата звернення: 07.05.2023)

Кирилюк І. М.,

к. е. н., доцент,

Кирилюк О. В.,

здобувач вищої освіти

*Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДЛЯ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Повномасштабний збройний напад росії на Україну кардинально змінив життя українського суспільства. Війна змусила українців приймати складні виклики і швидко адаптуватись до нової реальності. Важливим аспектом в умовах воєнного часу є питання реабілітації учасників бойових дій, яке включає не лише їх фізичне, а й психологічне відновлення та соціальну інтеграцію.

Одним із дієвих чинників збереження фізичного та психологічного здоров'я, швидшого відновлення, подолання психологічного стресу та адаптації до нових умов є туризм. Туристичні активності сприяють залученню військовослужбовців до активного життя, знайомству з культурою й традиціями, духовному розвитку, поліпшенню соціально-психологічного настрою, налагодженню міжособистісних контактів [1]. Використання туризму з метою посилення неформальних зв'язків дає змогу розглядати його як інструмент для психологічної адаптації та соціальної інтеграції осіб, які постійно переживають стресові ситуації.

Метою психологічного туризму є досягнення внутрішньої цілісності і гармонії людини (розуміння і прийняття людиною себе, усвідомлення своїх фізичних і особистісних можливостей, поліпшення контактів із зовнішнім світом) за допомогою психологічного супроводження туриста і використання відновлювальних ресурсів середовища [2].

Організація і проведення туристичних заходів, під час яких відпочинок учасників поєднується з різними методами психотерапії (тренінгами, медитаціями, консультаціями, творчістю та ін.), сприяє саморозвитку, відновленню сил, психологічному розвантаженню в супроводі професіоналів [3; 4]. Професійний психологічний супровід під час туристичних активностей забезпечує не лише фізичне відновлення організму людини, але й сприятливо впливає на відновлення й розвиток її психологічних ресурсів. Тому психологічний туризм в процесі реабілітації учасників бойових дій має психотерапевтичну цінність і є одним з методів захисту від довготривалих негативних факторів впливу на їх психіку.

Туристичні заходи учасники можуть обрати залежно від своїх індивідуальних уподобань, потреб у відпочинку, стилю життя та рівня фізичної й психологічної підготовки (рис. 1).

Екотуризм	Культурний відпочинок	Спортивна і екстремальна форма	Рекреаційний вид
<ul style="list-style-type: none"> • дозволяє зануритися в природний світ, пізнати навколишнє середовище, насолодитися пейзажами: проживання в наметах у екологічно чистих умовах 	<ul style="list-style-type: none"> • передбачає відвідування історичних пам'яток з метою збагачення свого внутрішнього світу 	<ul style="list-style-type: none"> • спрямовані на розвиток нових якостей – впевненості, рішучості, сили духу, а також на боротьбу зі своїми страхами і комплексами – скелелазіння, подорож в гори, рафтинг тощо 	<ul style="list-style-type: none"> • створений для максимального розслаблення, що виключає важкі фізичні навантаження, тривалі прогулянки та походи – відпочинок на курорті, поєднаний з проведенням тренінгів

Рис. 1. – Форми психологічного туризму

Слід зазначити, що нині в багатьох містах, віддалених від зони активних бойових дій, створюються й реалізуються проекти, спрямовані на реабілітацію учасників бойових дій. Наприклад, Львівським туристичним офісом спільно з управлінням охорони здоров'я та управлінням культури Львівської міської ради реалізується соціально-культурний проект «Місто лікує» для відновлення військових, які лікуються або проходять реабілітацію в медичних закладах, розташованих на території Львівської міської територіальної громади. Завдяки туристичним заходам, що запропоновані в проекті, його учасники можуть відвідати

музеї та театри, ознайомитись з багатою історією Львова та насолодитись містом з оглядових майданчиків під час екскурсій.

Управління туризму та промоції міста Луцьк спільно з гідями започаткувало проєкт «Подаруй екскурсію солдату». В рамках цієї ініціативи проводяться екскурсії для військових, які лікуються у медичних закладах на території Луцької міської територіальної громади. Проте, одним з викликів при проведенні таких заходів є відсутність досвіду спілкування гідів з людьми, які мають травматичний досвід. Відтак, з метою забезпечення якісного проведення туристичних заходів та психологічної підтримки учасників, Управління туризму та промоції спільно з Медичним центром реабілітації учасників бойових дій започаткувало серію спеціальних тренінгів. Ці тренінги дозволяють гідям ознайомитися з особливостями психологічної реабілітації та спілкування з людьми з травматичним досвідом, що підвищує якість проведення туристичних заходів та забезпечує ефективну підтримку учасників.

Отже, під час російсько-української війни проблема реабілітації учасників бойових дій, мирних жителів, волонтерів та інших постраждалих набуває актуальності. Тому впровадження нових видів і форм туристичних активностей, що поєднують відпочинок з різними методами психотерапії, для реабілітації та відновлення фізичних і духовних сил постраждалих, досягнення максимально можливої емоційної, тілесної та духовної рівноваги, повернення впевненості у власних силах, майбутньому, набуття нових навичок для соціальної інтеграції допомагає протистояти деструктивному стресовому впливу.

Список використаних джерел:

1. Кирилюк І., Чвортко Л. Волонтерський туризм як інструмент соціальної інтеграції вимушено переміщених осіб під час російського воєнного вторгнення. *Економічні горизонти*. 2023. №1(23), С. 80–91. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(23\).2023.273362](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(23).2023.273362)

2. Гритчук Г. В. «PSY-туризм» як комплекс психології та туризму. *Науковий журнал «ЛОГОС. Мистецтво наукової думки»*. №4. Червень, 2019. С.12–16.

3. Кирилюк І. М. Інклюзивний туризм як вид реабілітації для людей з особливими потребами. *Туризм і гостинність: стан, проблеми, перспективи* : матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (18 жовтня 2021 р., м. Черкаси). Черкаси : Вид-ць Юлія Чабаненко, 2021. С. 22–25.

4. Кирилюк І. М. Інклюзивний туризм: особливості та перспективи розвитку. *Економіка України в умовах євроінтеграції: виклики та перспективи розвитку* : матер. I Всеукраїнської наук.-практ. конф., 19 квітня 2018 р., м. Умань. ВПЦ «Візаві», 2018. С. 223-225.